Partneri pre dedičstvo
Partners for heritage

Ocenenie za príkladnú obnovu 2012

ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA

ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ MALOKARPATSKÉHO REGIÓNU

Bratislavský samosprávny kraj

rakúske kultúrne fórum
österreichisches kultur forum

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

:ideme za najlepšími

TB NADÁCIA

info centrum Svätý Jur

Ocenenie za príkladnú obnovu 2012

Mimovládna organizácia Academia Istropolitana Nova (AINova) zo Svätého Jura pôsobí v malokarpatskom regióne od roku 1997 a popri svojom hlavnom poslaní, ktorým je poskytovanie celoživotného vzdelávania, sa venuje i problematike kultúrnej krajiny. Za toto obdobie bol odborný tím inštitúcie často konfrontovaný s reálnymi potrebami a praktickými otázkami zo strany obyvateľov i samospráv v regióne. Spektrum otázok obsahovalo problémy týkajúce sa jednak údržby historických konštrukcií a remeselných detailov jednotlivých objektov, ako aj manažmentu rozvoja miest a obcí. Práve tieto podnety a konkrétne problémy týkajúce sa technickej asistencie pri obnove historických objektov, no i hľadanie možností ako zmierniť degradáciu vinohradníckej krajiny na úkor novej intenzívne sa rozvíjajúcej bytovej zástavby, boli východiskom pri definovaní obsahu projektu *Partneri pre dedičstvo*.

Poslaním projektu *Partneri pre dedičstvo* je zvyšovanie povedomia verejnosti o dôležitosti zachovania kultúrnej krajiny malokarpatského regiónu a o význame jeho kultúrno-historického potenciálu, ktorý predstavuje pre celú spoločnosť. Zámerom projektu je podpora zachovania kvalít životného prostredia – kultúrnej krajiny pre budúce generácie. Projekt prostredníctvom cieleného šírenia informácií, odborných školení, technickej asistencie a aplikovaného výskumu chce hľadať porozumenie a partnerov pre ochranu a rozvoj kultúrnych a prírodných hodnôt malokarpatského regiónu.

Ocenenie za príkladnú obnovu je jednou z aktivít v rámci širšej informačnej a osvetovej kampane, vychádzajúcej z projektu Partneri pre dedičstvo, ktorú realizuje AINova s finančnou podporou Nadácie Tatra banky. Ročník súťaže 2010 je prvým, ktorý by mal zahájiť tradíciu v udeľovaní *Ocenenia* do budúcnosti a vytvoriť tak „zrkadlo“ procesu obnovy historickej architektúry v malokarpatskom regióne.
Okrem povzbudenia záujmu verejnosti o túto tému, má súťaž potenciál reprezentovať región i za jeho hranicami a napomôcť k rozvoju turistického ruchu. Ako modelový príklad môže tiež poslúžiť pre inšpiráciu iným regiónom pri organizovaní podobných aktivít.

Cieľom súťaže je popularizácia témy obnovy kultúrneho dedičstva a poukázanie na skutočnosť, že tejto sfére by pozornosť mali venovať nielen odborníci a špecialisti z oblasti pamiatkovej starostlivosti. Starostlivosť o dedičstvo je záležitosťou celej spoločnosti a úroveň obecného poznania sa prejavuje na význame tejto témy v spoločenskej diskusii i na konkrétnych výsledkoch. I z tohto dôvodu má *Ocenenie* dve kategórie: *Ocenenie odbornej poroty* a *Ocenenie verejnosti*. Záujem a sympatie verejnosti určia jedného víťaza a odborná porota na základe stanovených kritérií určí víťaza druhého. Ocenenie by takto malo mať širší ohlas verejnosti i podporu názoru odborníkov na manažment, obnovu a využívanie nehnuteľného kultúrneho dedičstva.

Víťazné objekty v oboch kategóriách dostanú pamätnú plaketu a všetky nominované objekty získajú čestný diplom, ktorý si prevezmú ich majitelia pri príležitosti slávnostného vyhodnotenia súťaže.
Ručne maľovaná keramická plaketa vyrobená v Slovenskej ľudovej majolike v Modre je i symbolom udržiavania tradičnej kultúry typickej pre malokarpatský región. Táto plaketa nie je len cenou – trofejou, ale i označením objektu, ktorý je významný z hľadiska zachovania nehnuteľného kultúrneho dedičstva. Plaketa preto už pri vstupe do objektu môže oznamovať návštevníkom alebo okoloidúcim, že objekt bol príkladne obnovený.

Academia Istropolitana Nova

Prostredná 47/a
900 21 Svätý Jur
lovenská republika
Tel.: 02/44970453
Fax: 02/44970455
Email: ainova@ainova.sk
URL: www.ainova.sk

ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ MALOKARPATSKÉHO REGIÓNU
Bratislavský samosprávny kraj
rakúske kultúrne fórum
österreichisches kultur forum
PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA
:ideme za najlepšími
TB NADÁCIA TATRA BANKY

Ocenenie za príkladnú obnovu 2012

Poslaním ocenenia je zviditeľnenie a prezentácia pozitívnych príkladov obnovy architektonického dedičstva na území malokarpatského regiónu. Objekty historického stavebného fondu a to nie len tie, ktoré sú už pamiatkovo chránené, sa významne podieľajú na formovaní charakteru a kvalít kultúrnej krajiny. Starostlivosť o tieto objekty, ich bežná údržba a obnova, ktorá rešpektuje ich hodnoty, ale i súčasné potreby spoločnosti má veľký význam pre zachovanie kultúrno-historického potenciálu miest a obcí v regióne. Príkladne obnovené objekty poskytujú cenný zdroj informácií a inšpirácie, ktorý môže významne napomôcť pri zvyšovaní celkovej kvality starostlivosti o nehnuteľné kultúrne dedičstvo.
Objekty na území malokarpatského regiónu, ktoré boli udržiavané, opravené, prešli rozsiahlejšou obnovou alebo adekvátnou adaptáciou zachovávajúcou ich kvality, charakter a mierku sú vhodným predmetom nominácie na ocenenie za príkladnú obnovu.

Cieľom *Ocenenia za príkladnú obnovu* je podpora pre primeranú a udržateľnú starostlivosť o historický stavebný fond malokarpatského regiónu. Udeľovanie ceny má byť prostriedkom pre:

- Zvýšenie záujmu širokej verejnosti o problematiku obnovy architektonického dedičstva, podpora diskusie o možnostiach a spôsoboch realizácie obnovy s dôrazom na kvalitu, ekonomickú efektivitu a udržateľnosť.
- Zviditeľnenie kvalitne obnovených objektov a práce ľudí, ktorý sa na takejto obnove podieľali.
- Zachovanie autenticity kultúrnej krajiny malokarpatského regiónu a poukázanie na význam obnovy historického stavebného fondu pre regionálny a miestny rozvoj.

Nominované objekty budú súťažia v dvoch kategóriách: Ocenenie odbornej poroty a Ocenenie verejnosti. Ocenenie odbornej poroty bude udelené na základe hodnotenia odborníkov na obnovu a manažment hmotného kultúrneho dedičstva. Ocenenie verejnosti bude udelené na základe výsledkov hlasovania verejnosti prostredníctvom internetového portálu projektu *Partneri pre dedičstvo*, kde budú nominované objekty prezentované vo forme fotogalérie s možnosťou hlasovania. Víťazné objekty v oboch kategóriách budú prezentované na slávnostnom vyhlásení výsledkov *Ocenenia za príkladnú obnovu*.

KRITÉRIA HODNOTENIA
Objekty nominované na ocenenie za príkladnú obnovu budú hodnotené na základe nasledovných kritérií:

- Miera zachovania autenticity a integrity objektu.
- Harmonické pôsobenie obnovy, adaptácie objektu.
- Ekonomická náročnosť a udržateľnosť výsledkov obnovy.
- Kvalita prevedenia prác obnovy a remeselných detailov.
- Zachovanie pôvodných detailov a konštrukcií.
- Použitie materiálov a technológií obnovy.
- Benefity vyplývajúce z obnovy pre lokálnu komunitu a prezentáciu objektu širokej verejnosti.

Zloženie odbornej poroty pre ročník 2012:

- Mgr. Marcel David Zajac (Nadácia Tatra banky)
- Ing. Miloš Blanárik (Prvá stavebná sporiteľňa)
- Mgr. Peter Kresánek (Simplicissimus vydavateľstvo)
- Ing. arch. Jaroslav Kilián (AINova)

Dom pri kostole
Holubyho 24, Pezinok 902 01
Vlastník: Rodina Krupových

Dom na Holubyho ulici je výnimočným príkladom meštianskej architektúry 16. a 17. storočia v Pezinku. Jeho význam spočíva v zachovaní autentických konštrukcií a stavebných detailov pochádzajúcich najmä z renesančnej fázy vývoja.

Dom je situovaný na dlhej, stredovekej parcele so severovýchodnou orientáciou medzi ulicami Holubyho a Potočnou v susedstve farského kostola. Jeho dispozícia je štvorkrídlová, obklopujúca úzky vnútorný dvor s prejazdom na Holubyho i na Potočnú ulicu.Tento prejazd bol v minulosti počas prestavby objektu čiastočne zastavaný a ostal prechodný len pre peších. Krídlo domu orientované do Holubyho ulice je reprezentatívne, čiastočne dvojpodlažné, s plastickou výzdobou nároží, nadokenných ríms a časti vstupného portálu. Krídlo domu orientované do Potočnej ulice je jednopodlažné, s akcentom mohutného komína. Podpivničená je časť severného krídla domu situovaného vo dvore. Pivnica je polozapustená,čo je pre región typické. Z dvora sa vstupuje do prešovne a odtiaľ do nižšie položenej pivnice. Časť pivnice je ešte stále využívaná na výrobu a skladovanie vína, tak ako tomu bolo v minulosti, a ďalšia časť bola adaptovaná na malú nájomnú obchodnú prevádzku. Nad pivnicou je na zvýšenom podlaží obytná časť objektu.

Využitie domu sa od minulosti veľmi nezmenilo, malé obchodné prevádzky a obytná funkcia sú zhodné s pôvodným využitím a to prispelo k zachovaniu vysokej miery autenticity dispozície a formy.

O histórii domu nie je veľa poznatkov, nakoľko tu zatiaľ nebol realizovaný žiaden stavebno-historický výskum, ktorý by jeho minulosť mohol poodhaliť. Najstaršia je pravdepodobne severná časť domu, ostatné časti boli dostavané zrejme postupne počas neskoršieho vývoja. Väčšia prestavba bola realizovaná v priebehu 16.–17. Storočia, čo dokazujú mnohé zachované prvky výzdoby a stavebného interiéru. Od konca 19. storočia je dom spojený s rodinou Krupových, ktorá ho vlastní a spravuje dodnes.

Rudolf Krupa, ktorý sa do Pezinka presťahoval zo Starej Turej, kúpil dom v roku 1885. V zadnej časti domu prevádzkoval pekárstvo, ktoré neskôr, od roku 1933, viedol jeho syn a fungovalo až do roku 1954, kedy vzhľadom na postupujúce znárodňovanie a likvidáciu malých živnostníkov zaniklo. Dom bol koncom 80-tych rokov 20. storočia plánovaný na asanáciu, ktorá sa však po zmene spoločensko-politických podmienok v roku 1989 neuskutočnila a následne v roku 1990 sa rozbehla jeho postupná obnova, ktorá prebiehala až do roku 2000.

Následne už bola realizovaná len pravidelná údržba a menšie opravy. Prvou rozsiahlejšou realizáciou bola oprava strechy pozostávajúca z výmeny latovania, strešnej krytiny a súvisiacich klampiarskych prác. Na zavíhajúce murivo v soklovej časti domu bola použitá sanačná omietka. Opravená a nanovo omietnutá bola celá stena oddeľujúca dom od kostola ako aj hlavná fasáda domu orientovaná do Holubyho ulice. Vybudovaná bola tiež kanalizačná ai plynová prípojka. Modernizácia interiéru bola zameraná na zvýšenie úžitkového štandardu, postavené boli nové hygienické zariadenia v častiach určených pre bývanie, ktoré predtým chýbali. Pec na pečenie chleba sa nezachovala a na jej mieste stojí dnes kachľová pec vykurujúca zaklenutú miestnosť. Úprava dvora sa zrealizovala položením novej dlažby do štrkovo-pieskového lôžka na čiastočne zachovanú pôvodnú kamennú dlažbu.

Manažment prevádzky, opráv a údržby si majiteľ zabezpečuje sám.

V izbe s valenou klenbou v prednej časti domu boli nakrútené zábery pre TV film o Štúrovcoch (1991, réžia Peter Mikulík). Izba „hrala“ úlohu Štúrovej pracovne.

CHIC

GALÉRIA

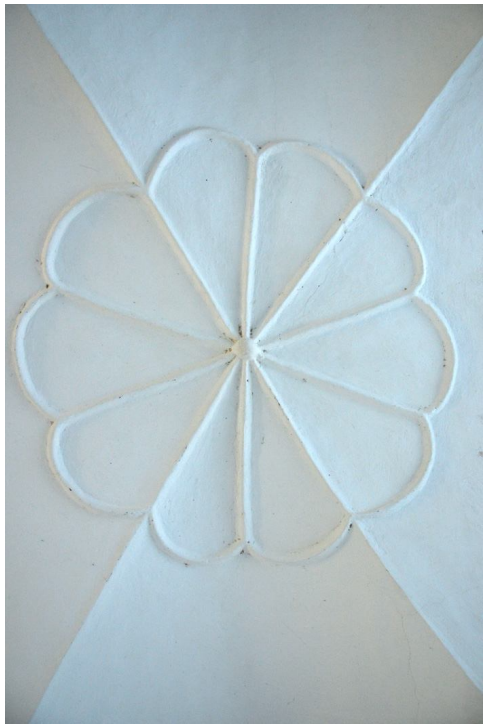

Kaplnka Panny Márie Snežnej
Dolná ulica 4, 900 01 Modra
Vlastník: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Modra

Baroková kaplnka Panny Márie Snežnej bola postavená v 2. polovici 18. storočia, neďaleko gotického kostola Narodenia sv. Jána Krstiteľa, v období kedy boli postupne postavené i ďalšie kaplnky v Modre a okolí.

Kult Panny Márie Snežnej, ktorý sa v strednej Európe rozšíril v 17. storočí, vznikol na základe legendy popisujúcej zázrak, ktorý sa udial v noci zo 4. na 5. augusta (v polovici 4. Storočia) v Ríme. V tomto období, kedy sú tu tradične najväčšie horúčavy, napadol na jednom pahorku sneh. Týmto zázrakom Panna Mária zjavila miesto pre výstavbu svojho chrámu rímskemu patricijovi Jánovi a jeho manželke, ktorí ju o to v modlitbách prosili, lebo sa im nedostalo potomkov a chceli jej svoj majetok venovať. Svoje predsavzatie i uskutočnili a na mieste popisovanom v legende dnes stojí bazilika Santa Maria Maggiore.

Kaplnka v Modre je evidovaná ako národná kultúrna pamiatka. Na jej centrálny, kruhový pôdorys nadväzuje z južnej strany vstupná predsieň so zvoničkou na sedlovej streche. Vnútorný priestor kaplnky je delený arkádou na vnútorný priestor s oltárom a chodbu okolo neho, kde je miesto pre veriacich počas omše. Priestor nad oltárom je zaklenutý kupolou s dekoratívnou výmaľbou.

Obnova kaplnky bola zahájená v roku 2005 a po jej dokončení v roku 2010 bola vysvätená.

Poruchy kaplnky boli spôsobené najmä vzlínajúcou zemnou vlhkosťou vyrážajúcou na stenách a otrasmi z dopravy na ceste v jej tesnej blízkosti, ktoré sa prejavovali prasklinami v klenbe. Obnova, ktorá tejto obnove predchádzala, pozostávala z nahodenia brizolitovej omietky a nového náteru, čo problémy stavby len zhoršilo, nakoľko cement a syntetický náter zabránil dýchaniu muriva. V prvom rade bolo treba odstrániť nevhodné materiály a zabezpečiť odvetranie tak, aby zvýšená vlhkosť mohla unikať do prostredia. Taktiež bolo potrebné vyriešiť problém s dažďovou vodou stekajúcou zo strechy a zvyšujúcou vlhkosť obvodového muriva.

Na vonkajšej strane muriva bol odstránený betónový sokel a okolo celej stavby bola zrealizovaná drenáž odvádzajúca dažďovú vodu do potoka. Do muriva bola nainjektovaná chemická hydroizolácia zabraňujúca vzlínaniu spodnej vody do stavby. Podlaha vo vnútri kaplnky bola vybraná a nová uložená do štrkového lôžka s tenkým cementovým poterom, pričom pri stenách bola ponechaná medzera vyplnená štrkom, aby zemná vlhkosť hromadiaca sa pod podlahou mohla tadiaľto unikať. Omietka do výšky parapetu okien bola nahradená sanačnou omietkou na báze vápna. Povrchy stien boli nanovo vymaľované a vonkajšia stena susediaca s cestou opatrená i náterom proti fŕkajúcej vode z cesty pri prejazde vozidiel. Nakoľko je kaplnka v tesnej blízkosti cesty, už dva razy od jej obnovy sa stalo, že bola poškodená nárazom vozidla, našťastie nie vo veľkom rozsahu.

Oltár s plastikou Panny Márie bol reštaurovaný a výmaľba v kupole nad oltárom taktiež. V deň posviacky hlavnej mariánskej kaplnky v Ríme 5. augusta býva v kaplnke slávnostná sv. omša.

Opravu kaplnky Panny Márie Snežnej financoval Bohu známy darca.

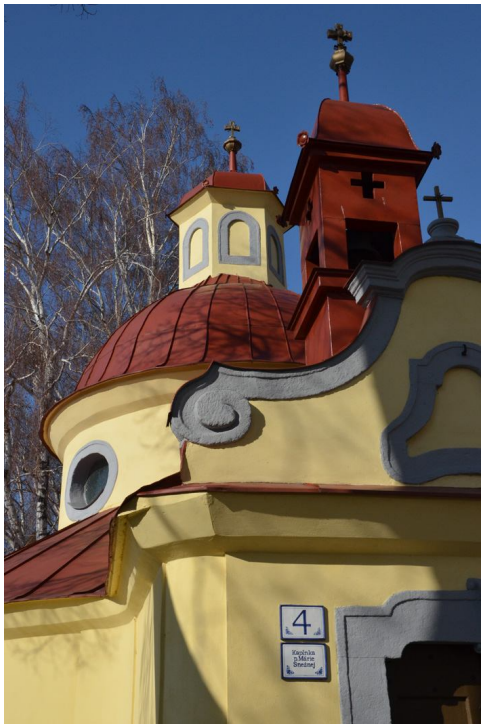
4

Modrý dom
Roľnícka 56, 831 07 Bratislava – Vajnory
Vlastník: Václav Zeman a Eduard Krištofič

Modrý dom vo Vajnoroch predstavuje tradičnú stavbu z regiónu podunajskej nížiny s pôdorysom v tvare L, kde kratšia predná časť je orientovaná do ulice a tá dlhá lemuje vnútorný dvor tiahnuci sa do hĺbky úzkej, 100 metrov dlhej parcely.

Predná izba má zachovanú štukovú výzdobu pochádzajúcu z konca 19. storočia. Vo vrchole klenby je štuková rozeta obsahujúca iniciály majiteľov domu. Z iniciálok zatiaľ vieme identifikovať priezvisko len jedného majiteľa – *F* ako Fašung, a datovanie 1890. V rohoch miestnosti pri päte klenby je ešte štukový reliéf v podobe štylizovaného tulipánu vyrastajúceho z pásu lemujúceho styk klenby a stien. Táto izba pôvodne nebola vykurovaná. Bola to reprezentačná izba využívaná pre návštevy a významné rodinné udalosti, a preto jej bola pri výzdobe venovaná zvýšená pozornosť. Zadná miestnosť už bola obytná a je vyzdobená skromnejšie, len jednoduchým pásom na styku klenby a steny. Odtiaľto viedol v minulosti prechod do ďalšej obytnej miestnosti nachádzajúcej sa nad prešovňou. Táto izba je položená o jeden schod vyššie, nakoľko prešovňa pod ňou je oproti pivniciam pod susednými izbami vyvýšená. Tento prechod je v súčasnosti zamurovaný a zadné miestnosti sú využívané pre bývanie. Vzadu vo dvore boli umiestnené hospodárske priestory ako komory, sýpka a „vozáreň“ slúžiace pre uskladnenie dopestovaných plodín a hospodárskeho náradia potrebného pre každodennú prácu. Pivnica umiestnená pod dvorovým krídlom domu pozostáva z prešovne, do ktorej sa vstupovalo z dvora a bola centrálnym priestorom, a dvoch hlbšie zapustených častí na skladovanie vína a potravín. V pivnici bývali dva rady sudov s vínom zoradené popri stenách. Izba slúžiaca v minulosti na ubytovanie gazdovho pomocníka či návštev je situovaná v uličnom krídle objektu v nadväznosti na podjazd a je oddelená od hlavnej časti domu.

Dom bol koncom 80-tych rokov čiastočne opravovaný a začiatkom 90-tych rokov bola zahájená jeho väčšia obnova. Pôvodne rodina zamýšľala, že bude dom využívať na víkendové stretnutia, tak ako tomu bolo v čase, keď žila babička, ktorú chodili pravidelne navštevovať. To sa však ukázalo ako neudržateľné, preto sa majitelia okolo roku 1995 rozhodli spustiť prevádzku reštaurácie a dom na túto funkciu adaptovali. Práce na obnove domu pokračovali popri bežiacej prevádzke, ktorá sa postupne zdokonaľovala a rozvíjala.

V prednej a zadnej izbe domu je umiestnené sedenie reštaurácie a na mieste pôvodnej čiernej kuchyne, cez ktorú sa do izieb vstupuje, je malý barový pult a zázemie pre obsluhu. Kuchyňa je umiestnená v miestnosti v uličnom krídle oproti hlavnej časti domu. Akonáhle sa prevádzka reštaurácie rozbehla, jedna miestnosť pre kuchyňu začala byť nedostatočná. Riešenie vzišlo z pripojenia časti susediaceho domu, kam sa prevádzka kuchyne mohla rozšíriť. V podkroví nad kuchyňou vzniklo malé zázemie pre zamestnancov.

Pivnicu nachádzajúcu sa pod prednou časťou domu sa majitelia rozhodli adaptovať na vináreň. Keďže bola pôvodne prístupná iba z prešovne, situovanej pod obytnou časťou domu, ktorá nepatrí k prevádzke reštaurácie, musel byť ku nej vytvorený nový vstup v priestore podbránia. V pivnici bola položená nová podlaha z keramických dlaždíc, barový pult s malým zázemím a hygienické zariadenie pre návštevníkov. Vzlínajúca zemná vlhkosť bola v pivnici vždy prítomná a pre prevádzku vinárne to bol problém, ktorý bol riešený najprv sanačnou omietkou a neskôr i pridaným odvetrávaním. Pivnica je však jediným miestom v dome s vlhkosťou, ostatné časti domu tento problém nemajú.

Malý dvor s pergolou porastenou viničom rozširuje možnosti reštauračného sedenia v priebehu letného obdobia a je u návštevníkov veľmi obľúbeným miestom. Z dvora prístupné hygienické zariadenie je umiestnené v susednom dome, kam sa prevádzka rozšírila.

Kde to bolo možné, boli pri obnove i ďalšej údržbe používané tradičné stavebné materiály a technológie tak, aby si dom zachoval svoj tradičný ráz reprezentujúci hodnoty architektúry typickej pre obec Vajnory i širší región.

MODRÝ DOM
REŠTAURÁCIA
VINAREŇ

MODRÝ DOM

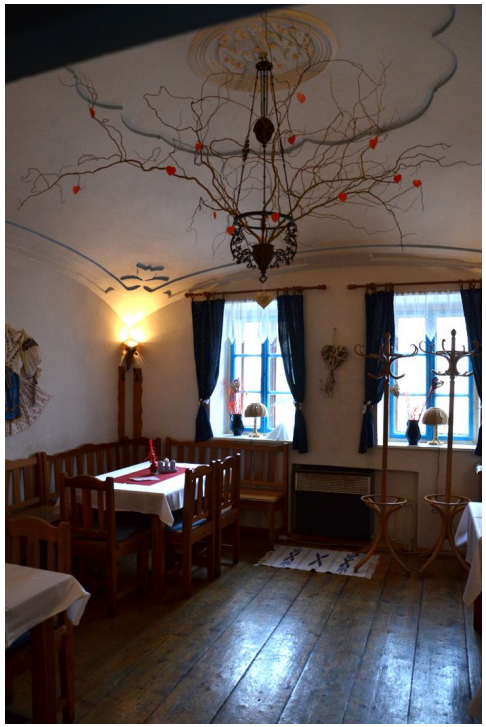

Múzeum Molpír
Cintorínska 3, 919 04 Smolenice
Vlastník: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Smolenice

Múzem Molpír sa nachádza na hlavnej ulici v Smoleniciach v budove starej fary.

Dvojkrídlová budova bola postavená v roku 1746 grófom Jurajom Erdödym. Nádvorie má formu átria. Uličný trakt patril kňazom a kaplánom, bočný zasa služobníctvu. V strede uličnej fasády sa nachádzajú slnečné hodiny, ktoré sú na Slovensku vidieť pomenej. V interiéri je dodnes dochovaná pôvodná farská knižnica aj s časťou mobiliáru.

V súčasnosti je budova využívaná pre účely múzea Molpír, ktoré z vlastných zdrojov v roku 1996 zriadila obec Smolenice. V múzeu môžeme aspoň na chvíľku nazrieť do minulosti Smoleníc a jej obyvateľov. Nachádza sa tu menšia časť archeologických vykopávok z pravekého hradiska Molpír, ale aj ľudový odev, či izba prezentujúca spôsob bývania prostého dedinského ľudu. V múzeu má svoje miesto aj pamätná izba Štefana Baniča - vynálezcu padáka, Alexandra Kotlána – jedného z najvýznamnejších parazitológov a Štefana Jastrabíka - regionálneho historika.

Budova je majetkom Smolenickej farnosti, v prenájme obce Smolenice.

MÚZEUM
M

Nedotýkajte sa vystavených exponátov!

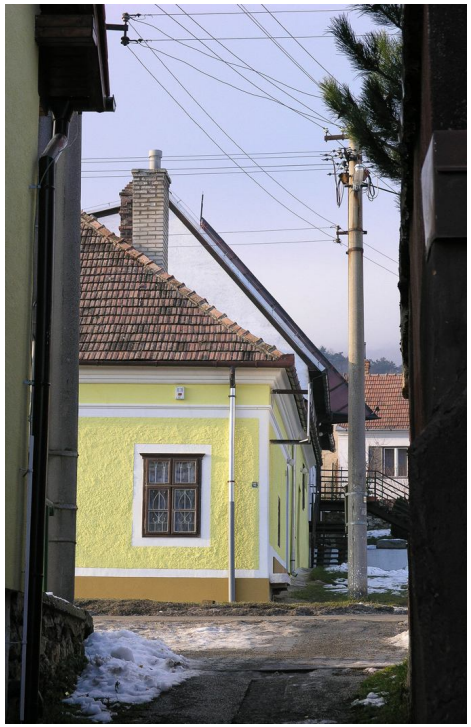

Obecný dom
Chorvátska ulica 105, Šenkvice 900 81
Vlastník: Obec Šenkvice

Počiatky Obecného múzea siahajú do 60-tych rokov minulého storočia, kedy v Šenkviciach vznikol Vlastivedný krúžok. K jeho cieľom patrilo aj zbieranie piesní, zvykov, hier, tancov a historických predmetov, viažucich sa k dejinám obce. Jedným z výsledkov činnosti členov krúžku bolo otvorenie Pamätnej izby v roku 1969 vo vežovej časti kostola. V roku 1971 bola Pamätná izba premiestnená do nových, väčších priestorov v budove Jednoty. Zároveň bola začlenená pod kultúrne stredisko a jej prvým vedúcim bol Jaroslav Brzobohatý, neskôr postupne Ján Čermák, Kamil Žák a Agneša Kukumbergová. Nenahraditeľná bola aj práca Henricha Lančariča, kronikára a riaditeľa školy, ktorý bol zanieteným zberateľom a propagátorom šenkvickej kultúry. V 80-tych rokoch sa uskutočnila reinštalácia expozície v spolupráci s Malokarpatským múzeom v Pezinku.

V roku 2000 boli exponáty múzea presťahované do zrekonštruovaných priestorov Obecného domu na Chorvátskej ul. č. 5. Objekt bol postavený v roku 1907 ako dom richtára , po roku 1948 tu sídlil Miestny národný výbor a po roku 1990 sa stal sídlom Obecného úradu Šenkvice. V súčasnosti je pamätná izba premenovaná na Obecné múzeum. Stála expozícia dokumentuje tradíciu pôvodného chorvátskeho osídlenia a ľudovú kultúru našich predkov z konca 19. a začiatku 20. storočia v obci – odev, nábytok, keramiku, sklo, pracovné náradie, predmety spojené s obecnou správou, šenkvických učencov. V expozícii sa nachádzajú aj archeologické nálezy z chotára Šenkvíc.

Časť budovy prenajalo Obecné zastupiteľstvo v Šenkviciach Spolku vinárov a vinohradníkov, ktorý s pomocou firmy Termstav uskutočnil rozsiahlu rekonštrukciu týchto priestorov vrátane pivnice. V prvej etape prestavby v roku 2008 realizovali najskôr rekonštrukciu malej sály, potom spevnili plochu nádvoria a postavili altánok, nasledovalo vyčistenie pivnice a jej celková prestavba. V roku 2010 dokončili prestavbu a zariadenie veľkej sály – bývalej obradnej miestnosti obce. V obnovených priestoroch poriadajú podujatia spojené s prezentáciou výroby vín – burčiakové slávnosti, besedy, požehnanie vína, ochutnávky a pod.

OBECNÝ DOM

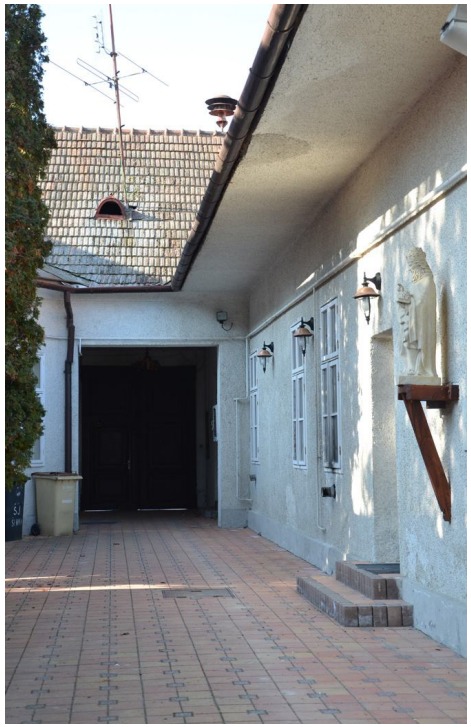

Penzión pod Kláštorom
Holubyho ulica 61, 902 01 Pezinok
Vlastník: ZMOP spol. s.r.o

Penzión vznikol ako rekonštrukcia a adaptácia starého meštianskeho domu na Holubyho ulici, ku ktorému bola pripojená novostavba nadväzujúca na zadnú časť domu.

Objekt je situovaný na typickej úzkej a hlbokej parcele, ohraničenej ulicou z jednej strany a mestskými hradbami zo strany druhej, tak ako je tomu i v prípade okolitých parciel, tvoriacich západnú strany Holubyho ulice. Na takomto stiesnenom priestore bolo potrebné využiť pre potreby prevádzky penziónu celú parcelu. Predná, pôvodná časť domu, je v strednej časti prepojená vstupnou halou s novým krídlom, slúžiacim tiež pre ubytovanie. V zadnej časti parcely pri hradbách je situované parkovisko pre návštevníkov s prístupom cez bránu v opevnení.

Pôvodná a najhodnotnejšia časť domu bola adaptovaná pre apartmány – reprezentatívne izby penziónu. V tejto časti boli historické klenby opravované a obnovované tradičnými vápennými technológiami a bola im venovaná zvýšená pozornosť, nakoľko tvoria charakteristický prvok dotvárajúci štýl penziónu. Valené klenby s lunetami na prízemí boli z časti odhalené, aby vynikla štruktúra tehlového muriva, ktoré bolo očistené a nanovo prešpárované. Takto prezentovaná klenba je v spálni apartmánu a v spoločenskej časti omietnutá, čo korešponduje s dobovým a slohovým výrazom.

Vstupná hala je situovaná v novej časti penziónu a predstavuje komunikačný uzol spájajúci starú a novú časť objektu. V strede haly je prezentovaná studňa, slúžiaca v minulosti pre zásobovanie pitnou vodou. Táto však už v súčasnosti nie je funkčná a je zaujímavosťou pre návštevníkov. Na kamennú obrubu studne boli osadené drevené lavice, ktoré sú využívané na sedenie. V hale sa nachádza ešte jedna zaujímavosť - je ňou kamenná doska s reliéfom osadená do steny v centrálnej polohe haly. Tento artefakt bol nájdený počas rekonštrukčných prác a zatiaľ sa ho nepodarilo bližšie identifikovať. Ostáva teda záhadou, aká bola jeho pôvodná funkcia, čo presne reliéf zobrazuje a kto ho zhotovil. Nad týmito otázkami si tak môžu lámať hlavu hostia i návštevníci penziónu.

História domu[1] je však známa a zachytená od prvej polovice 18. storočia, kedy dom patril Danielovi Heüfflovi a po ňom ho vlastnil pezinský senátor Štefan Krupa. Dom mal potom viacero vlastníkov tak ako bol dedený alebo nadobudnutý kúpou.

[1] História domu na Holubyho 61 ako i ďalších pezinských domov je publikovaná v knihe *Bránami mesta - Životopis starého domu* od autorov: Petra Pospechová a Peter Wittgrúber. Mestské múzeum v Pezinku, Pezinok 2008.

61

PENZIÓN
POD KLÁŠTOROM

PENZIÓN
POD KLÁŠTOROM

PENZIÓN
POD KLÁŠTOROM

PENZIÓN POD KLÁŠTOROM
61

Rodinný dom
Kukučínova ulica 1, 900 01 Modra
Vlastník: Pavol Šima – Juriček s rodinou

Dom z prelomu 19./20. storočia je situovaný v príjemnej tichej ulici neďaleko centra mesta v kompaktnej uličnej zástavbe. Predná - uličná časť objektu bola pôvodne postavená z nepálených tehál. Zadná časť domu bola vystavaná z kamenného muriva. Dom mal štítovú strechu, nemal však podbránie, prístup do dvora bol cez plechovú bránu. Predchádzajúci majitelia vymenili pôvodné okná za väčšie panelákové.

Súčastní vlastníci rekonštrukciu objektu realizovali podľa návrhu architekta (Ing. arch. Ľ. Jelemenský), pri prestavbe sa však riadili odporúčaniami Pamiatkového úradu. Zachovali dispozíciu domu i výšku štítovej strechy tak, aby neprevyšoval okolitú zástavbu, ako krytinu použili pálenú škridľu. Prednú časť domu museli pre statickú poruchu zbúrať a nanovo ju vystavali z pálených tehál. Pri prestavbe vzniklo i podbránie s vjazdom do dvora.

Zadnú časť domu postavenú z kamenného muriva ponechali. Kvôli vlhkosti tiež odkopali v zadnej časti objektu murivo do hĺbky 50 cm zvonku i zvnútra a obsypali ho premývaným hrubým štrkom. V štíte domu v dvorovej časti zachovali kovové dvierka z pôvodného vstupu na povalu. Na tomto mieste bolo čiastočne priznané kamenné murivo. Podkrovie bolo taktiež adaptované na potreby bývania. Majiteľ však nevyužil možnosť rozšíriť podkrovie aj nad hospodárske objekty, ale zachoval radšej výhľad z dvora na modranskú rotundovú baštu zo 17.storočia. Panelákové okná na dome vymenili za nové, dubové, zhotovené podľa vlastného návrhu na základe vzorov okien typických pre domy malokarpatského regiónu. Na objekte nebola aplikovaná izolácia obvodových múrov.

Interiéry si zruční vlastníci z veľkej miery robili sami – pán Šima-Juričko je maliar a sochár, v rodine sa traduje i stolárske remeslo (otec a brat stolár). Že práca s drevom je im vlastná je poznať tak na citlivo obnovených starých prvkoch (dvere) ako aj na vtipnom použití konštrukčných prvkov akým je napríklad nosný stĺp v obývacej izbe. Priestory sú zariadené sčasti nábytkom vyrobeným majiteľom domu, a tiež starožitným nábytkom.

Terra Parna
Ružová Dolina 528, Suchá nad Parnou
Vlastník: Manželia Zvolenskí

Všetko to začalo v roku 2001, kedy sme sa s rodinou prisťahovali do Suchej nad Parnou. Tu nám s manželkou učarovala miestna časť Ružová dolina, kraj červeného vína. Práve tu mali trnavskí mestskí páni po staročia svoje letné sídla. Sem si chodili odpočinúť cez víkendy a voľné dni.

Za domom nám ležalo pusté pole. V minulosti sa tu rozprestierali nádherné vinohrady, patriace reholi Jezuitov z Trnavy, ktorí tu mali svoje letné sídlo, spolu s ovocnými sadmi a vinicami. Nad vinohradmi sa týčila monumentálna vežička, a vstup do nich strážil socha svätého Urbana, patróna vinohradníkov a vinárov. Nestrážil však len vinice, ale aj kaplnku pri ktorej socha stojí.

Práve kaplnku, ktorú dal v roku 1729 postaviť trnavský mešťan a senátor Michal Pontel s manželkou Julianou, rodenou Pexaovou, sme sa rozhodli zrekonštruovať ako prvú. Podpísal sa na nej čas a hlavne voda. S finančnou pomocou miestnych dolinárov, ako si familiárne hovoria obyvatelia Ružovej doliny, získavala postupne kaplnka svoju stratenú krásu. Najskôr sme ju museli doslova vysekať z paseky, ktorá ju za dlhé desaťročia takmer celú zarástla (*Jezuiti boli deportovaní z Ružovej doliny v rok 1953*). S rekonštrukciou sme začali v roku 2003 obnovením fasády a výmenou strechy. V nasledujúcom roku sme sa venovali obnove interiéru. Po kompletnej výmene elektroinštalácie jej klenbu a bočné steny vyzdobil svojimi originálnymi maľbami trnavský maliar Mgr. Peter Čambál. Keďže je kaplnka zasvätená Navštíveniu Panny Márie, znázorňujú fresky motívy zo života Bohorodičky. Obnova kaplnky bola dokončená v roku 2011 medeným oplechovaním vežičky.

Rukami majstra reštaurátora prešiel aj spomínaný sv. Urban. Krásna pieskovcová socha, ktorá bola na pravú stranu priečelia kaplnky osadená v roku 1808, bola opieskovaná a naimpregnovaná.

Vinohrad
Spolu s obnovením kaplnky sme začali aj s obnovovaním vinohradníckej tradície. V roku 2003 sme na poli za kaplnkou vysadili takmer 4 hektáre viníc. Krásny svah orientovaný na juhovýchod sme osádzali prevažne červenými odrodami, medzi ktorými, čo do výmery, dominuje tradičný Modrý Portugal. Menšie zastúpenie majú Svätovavrinecké a Alibernet. Z bielych odrôd sme vysadili tradičný Rizling rýnsky, ale aj modernejší Sauvignon. Aby sme zabránili obrovskej pôdnej erózii, ktorá každoročne odnášala veľké množstvo pôdy zo svahu, osiali sme celú plochu vinice trávou. Prvú úrodu sme v roku 2007 spracovali ešte doslova na kolene v provizórnych podmienkach vinohradníckej haly.

Vinárstvo
Vinárstvo Terra Parna sme vybudovali pod svahom priamo vo vinici takpovediac na “zelenej lúke”. V skutočnosti si lokalitu, kde dnes stojí nová moderná budova vinárstva, vybrali v minulosti obyvatelia doliny za miesto pre nelegálne smetisko. Pred započatím stavby sme museli odtiaľ najskôr odviesť viac ako 20 nákladiakov rôzneho odpadu. Moderná vinárska hala vyrástla na úpätí mladého vinohradu v roku 2008. Stavba je zhotovená z kovovej konštrukcie, liateho betónu a výrazného preskleného priečelia. Vo vnútri je vybavená najmodernejšou vinárskou technikou.

Ako posledná bola v lete minulého roku ukončená rekonštrukcia vežičky vo vinohrade. Navrhol a postavil ju jezuitský fráter Vendelín Patúc v roku 1947, ktorý bol v rehoľnom sídle v Ružovej doline hospodárom. Veža bola postavená ako celobetónový monolit. Skladá sa z troch častí. Najvrchnejšia časť slúžila ako rozhľadňa, v strede sa nachádzal vodojem a spodná časť bola využívaná na uskladnenie vinohradníckeho náradia. Dominantný kríž tiahnuci sa od vrchu po spodok stavby krásne vynikne vo svetle reflektorov, ktoré sme tu nainštalovali v roku 2010. Od roku 2011, kedy sme pri veži nainštalovali mohutný kamenný stôl, organizujeme v letných mesiacoch ochutnávky vín priamo vo vinohrade.

Vinohradnícky dom „U Šebov“
Štúrova ulica 108, 900 01 Modra
Vlastník: Rodina Šebovcov

O počiatkoch domu máme len veľmi kusé informácie. Vie sa však, že v období protireformácie slúžil ako evanjelická modlitebňa. Pri prestavbe bol tiež objavený nápis s letopočtom 1706, čo svedčí o tom, že v začiatkoch 18.storočia získal mnohé zo svojej dnešnej podoby.

Dom bol dlhú dobu vo vlastníctve popredného modranského vinohradníka Michala Štetku. Cez svoju manželku Elenu, rodenú Jurkovičovú, bol cirkevný učiteľ Štetka v príbuzenskom vzťahu so známym slovenským architektom Dušanom Jurkovičom, ktorý pripomienkoval prestavbu tohto domu v prvej polovici 20.storočia. Štetka je v dejinách modranského vinohradníctva známy tiež tým, že prevádzkoval v Prahe Modranskú vináreň.

Čo sa týka záhrady, táto bola založená známym slovenským botanikom Ľudovítom Holubym, Dr.h.c. Karlovej univerzity v Prahe. V záhrade rastú aj v našich končinách také exotické stromy ako je Ginkgo biloba a Maclura japonica. Dom v porevolučných dobách bol tiež galériou, miestom stretnutí mnohých domácich ale aj zahraničných umelcov. Dnes je vo vlastníctve ďaľšieho modranského vinohradníka Eduarda Šeba, ktorý v ňom zriadil reštauráciu v tradičnom ľudovom štýle, kde sa popri skvelých jedlách podávajú aj tie najkvalitnejšie vína spoločnosti Chateau Modra.

Na jeseň je vinohradnícky dom tiež jednou zo zastávok počas Dní otvorených pivníc, ktoré sa stali už tradíciou malokarpatského regiónu. Prívlastok *u Šebov* získal osadením rodokmeňa rodiny Šebovcov v roku 2004, ktorý dokladuje vinohradnícku a vinársku tradíciu rodiny až k Lukášovi Šebovi narodenému roku 1592.

VINOHRADNÍCKY DOM
U ŠEBOV
OTVORENÝ
S PODNIKOVOU PREDAJŇOU VÍN
VINOHRADNÍCKY DOM
U ŠEBOV
Reštaurácia
Vináreň

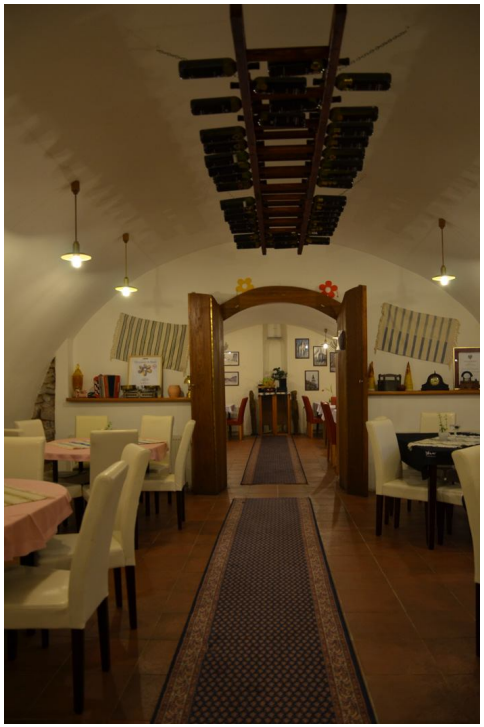

Vinotéka REGIUS
Roľnícka 114, 83107 Bratislava – Vajnory
Vlastník: TITOL spol. s.r.o

Vinotéka REGIUS ponúka viac ako obnovenie a pestovanie tradícií. Symbióza ľudovej a modernej architektúry spája tradičnú vínnu kultúru s mnohorakosťou súčasnosti a vytvára pestré podmienky pre spoločenský život pod jednou strechou. S nádychom relaxu a pohody, vo svetle sviečok priestoru, o ktorom sa nejeden návštevník vyjadril ako o mieste, ktoré „má atmosféru“.

Vinotéka REGIUS vznikla v októbri 2009 rekonštrukciou pôvodného roľníckeho domu v centre Vajnor, na hlavnej Roľníckej ulici podľa projektu renomovanej architektky Ingrid Konrad, v súčasnosti hlavnej architektky Bratislavy. Priestor je vytvorený nadčasovo, z najkvalitnejších materiálov. Citlivo prepája staré s novým, vytvárajúc neopakovateľný zážitok. Miesto navodzuje pokoj v duši a spomalenie hektického tempa súčasnosti.

Na hlavný bar, nazvaný „Vajnorská viecha“ (kapacita 30 miest na sedenie) s exkluzívnym barovým pultom a pódiom nadväzujú: tradičná vínna pivnica (32 miest na sedenie), dva VIP priestory a dve miestnosti s kapacitou do 20 osôb, ideálne pre usporiadanie obchodných rokovaní, seminárov a prezentácií. V celom objekte je Wi-fi zóna. Celková kapacita pri organizovaní spoločenských i rodinných podujatí je 80 stolujúcich osôb v troch rôznych priestoroch, pri spoločenských akciách rautového typu až 120 osôb. Všetky priestory sú plne klimatizované a vrátane hlavného baru ich možno za niekoľko minút zatieniť tak, aby vyniklo osvietené pódium, či filmové plátno, ktoré sa nenápadne skrýva zrolované pod strechou.

Citlivo prepája staré s novým, vytvárajúc neopakovateľný zážitok. Miesto navodzuje pokoj v duši a spomalenie hektického tempa súčasnosti.

VINOTÉKA REGIUS